

**BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
ADANA ERİŞKİN KEMİK İLİĞİ NAKLİ MERKEZİ**

Yeniden Başlamak İçin...

TOPLAMA ÜNİTESİ HASTA BİLGİLENDİME KİTAPÇIĞI

Periferik Kandan Kök Hücre Toplama İşlemi

Bu kitapçık, Periferik kandan kök hücre toplama işlemi planlanan siz hastalarımıza özel olarak hazırlanmıştır. Bu kitapçığın ve tıbbi personelle yapacağınız görüşmenin, bu işlemi ve işlem kapsamındakileri anlamanıza yardımcı olacağını umuyoruz.

Progenitör (Öncü) Hücre nedir?

Progenitör hücreler, büyüyen ve olgun kırmızı ve beyaz kan hücrelerine veya trombositlere bölünen olgunlaşmamış hücrelerdir. Progenitör hücrenin gelişerek bölündüğü olgun kan hücresi türü, vücudunuzun özel gereksinimlerine göre ve “büyüme faktörleri” denilen özel maddelerin uyarmasıyla, oluşur.

Progenitör hücreler, periferik kandan ve/veya kemik iliği toplanabilir.

Periferik kandan kök hücre toplama işlemi nedir?

Periferik kandan kök hücre toplama, progenitör hücrelerinin periferik kandan ayrılmasını ve toplanmasını içeren bir işlemdir. Bu işlem aferez cihazları yardımıyla yapılabilir.

Periferik kandan kök hücre toplama işlemi neden gereklidir?

Doktorunuz, uygun tedavi yöntemi olarak yüksek dozda kemoterapi tavsiye etmiştir. Bu tedavi şekli periferik kan kök hücre nakli işlemi için bir ön hazırlık tedavisidir.

Ancak yüksek dozda kemoterapi uygulaması, kemik iliğinin kan hücresi oluşturma kabiliyetini bastırır ve kemik iliği fonksiyonunun düzeltilmesi için periferik kan hücrelerine gerek duyulur.

Bu sebeple, yüksek dozda kemoterapi uygulamasından önce, öngörülen sayıda periferik progenitör hücrenin toplanması ve depolanmak üzere dondurulması gerekir.

Yüksek dozda kemoterapi uygulanmadan önce, periferik kan progenitör hücreler çözdürülecek ve tekrar size nakledilecektir. Progenitör hücreler, kemik iliğine yerleşir ve yeni kan hücresi oluşturma sürecini başlatır.

Periferik kandan kök hücre toplama işlemi esnasında neler yapılır?

Toplama işlemi, kan hücresi ayırıcısı denilen tıbbi bir cihazla gerçekleştirilir. COBE Spectra ve Optia Spectra bu tür bir cihazlardır. Bu cihaz, periferik kan progenitör hücreleri de içeren tek çekirdekli hücreleri diğer kan bileşenlerinden ve plazmadan ayırmak için santrifüj yöntemini kullanır. Daha sonra hücreler bir torbada toplanır. Bu konuda deneyimli ve nitelikli tıbbi personel, kan hücresi ayırıcısını çalıştıracak ve sizi ve tıbbi durumunuzu daima izleyecektir. Aşağıda, kan hücresi ayırıcısında kanın nasıl ayrıldığını gösteren bir örnek verilmiştir.

Periferik kandan kök hücre toplama işlemini gerçekleştirmeden önce, öngörülen dozda kemoterapi ve/veya büyüme faktörü denilen diğer ilaçlardan alabilirsiniz. Bu ilaçlar, genellikle çok sayıda periferik kan progenitör hücrenin kan dolaşımına salınmasını sağlayacaktır.

Doktorunuz beyaz kan hücresi sayınızın yeterli düzeye ulaştığına karar verdiğinde, bir dizi periferik kandan kök hücre toplama işlemi başlatılacaktır.

Aynı zamanda doktorunuz göğsünüze sentral venöz kateter denilen tıbbi bir cihaz da yerleştirebilir. Bu cihaz, kanın kolaylıkla çekilmesini ve periferik kandan kök hücre toplama işlemi esnasında geri boşaltılmasını sağlayacaktır.

Kanın pıhtılaşmasını önlemek için kana antikoagulan ilave edilir. Kan ve antikoagulan, kan hücresi ayırıcısının odacığına girer ve burada tek çekirdekli beyaz kan hücreleri ve periferik kan progenitör hücreler, diğer hücre bileşenlerinden ve plazmadan ayrılır ve bir toplama torbasına pompalanır. Diğer hücre bileşenleri ve plazma, genellikle sentral venöz kateterin geri gönderme hattı aracılığıyla size döner.

Son teknoloji ürünü kan hücresi ayırıcıları, yukarıda açıklanan adımların tamamını otomatik, kesintisiz ve güvenli olarak yerine getirir. Steril setler ve iğneler yalnızca bir kez kullanılır ve atılır.

Ortaya Çıkabilecek Bazı Hususlar

1. Bazen, sentral venöz kateterden yeterli kan akışını sağlamak için tıbbi personel sizden yatak veya donör sandalyesindeki pozisyonunuzu değiştirmenizi isteyebilir.
2. Kan hücre ayırıcıları, hastadan kanın yalnızca küçük bir kısmını tek seferde çekmesine ve geri boşaltmasına rağmen, kan hacmindeki değişimler hastanın başının dönmesine veya sersemlemesine yol açabilir. Rahatsızlık duymaya başladığınızda derhal doktorunuza söylemeniz gerekir.
3. Kanın pıhtılaşmasını önlemek için kullanılan antikoagulan, ağızda ekşi bir tat oluşmasına, dudak etrafında karıncalanmaya, el veya ayak parmaklarında iğne batması gibi şiddetli ağrılara yol açabilir. Bu semptomlardan herhangi birini hissederseniz, derhal tıbbi personele söylemelisiniz.

Sıkça Sorulan Diğer Sorular

S. Herhangi bir acı duyacak mıyım?

C. Kateter takılmazsa, iğne insersiyonu biraz acıtabilir. İşlemin yerine getirilmesi için gerekli süre boyunca kıpırdamadan durmak rahatsızlık verebilir.

S. Kök hücre toplama işlemi güvenli bir işlem midir?

C. Dünyada yılda 25.000 periferik kandan kök hücre toplama işlemi yapılmakta ve bu işlemler sırasında çok az sorunla karşılaşmaktadır. Plazma ve trombosit için gönüllü donörler üzerinde, kök hücre toplama işlemine benzeyen bir milyon işlem yapılmakta ve yine bu işlemler sırasında çok az sorunla karşılaşmaktadır.

S. Kök hücre toplama işleminin reaksiyonları veya uzun süren yan etkileri var mı?

C. Kök hücre toplama işleminden sonra kendinizi yorgun hissedebilirsiniz ve dinlenmeniz gerekebilir.

İşlem esnasında ortaya çıkan yan etkiler arasında, baş dönmesi, sersemleme, mide bulantısı ve üşüme yer alır. Bazı hastalar, parmaklarda ve ağız çevresinde karıncalanma hissedebilir.

Bu tür semptomlar hissederseniz ya da rahatsızlık duyarsanız, bu durumu derhal tıbbi personele bildirmeniz son derece önemlidir. Tıbbi personel, işlemi yavaşlatabilir veya işlemin devam edip etmeyeceğine kadar vermeden önce işlemi kısa süreliğine durdurabilir.

Kemoterapinin veya büyüme faktörü içeren ilaçların bazı yan etkileri olabilir. Bu yan etkilerle ilgili sorular, tıbbi personele yöneltilecektir.

S. Kök hücre toplama işlemi ne kadar sürer?

C. Bu süre, hastadan hastaya değişir. Son teknoloji ürünü kan hücresi ayırıcıları, PBPC toplama işlemini genellikle yaklaşık üç ile beş saatte gerçekleştirir.

S. Tek başıma mı kalacağım?

C. Hayır. Tıbbi personel daima hazır bulunacak. Doktorunuz işlem süresince yanınızda olacak.

S. Kök hücre toplama işleminin hangi sıklıkla gerçekleştirilmesi gerekir?

C. Gerçekleştirilecek periferik kandan kök hücre toplama işlemi sayısı, tedavi edilecek hastalığa, hastanın tedaviye verdiği yanıtı ve tedavi protokolüne bağlı olarak değişiklik gösterir. Doktor gerçekleştirilecek periferik kandan kök hücre toplama işlemi sayısını ve bu işlemlerin hangi sıklıkla gerçekleştirileceğini belirler.

S. Kullanılan kaynaklardan hastalık kapabilir miyim?

C. Hayır. Kan tübaj seti ve iğneler sterilidir ve sadece bir kez kullanılır ve atılır.

S. İşlem esnasında neler yapabilirim?

C. İşlem esnasında uyanık olacaksınız; okuma, yazma ve televizyon izleme gibi sakin eylemler gerçekleştirebilirsiniz. İşlem başlamadan önce bir şeyler içmeli ve tuvalete gitmelisiniz.

S. Ziyaretçi kabul edebilir miyim?

C. İşlem devam ederken, tıbbi personel ziyaretçi kabul edip edemeyeceğinize karar verecektir.

Cevaplanmasını istediğiniz başka sorularınız var mı? Varsa sorularınızı tıbbi personele ya da doktora sormanız için ayrılan bölüme yazınız.

İletişim Bilgileri

- Fatih Kandemir; Sorumlu Biyolog Tel: 0322 327 27 27 Dahili:1256
- Dr.İlknur Kozanoğlu; Medikal Direktör Dahili:1256-1489
- Dr.Hakan Özdoğu ;Direktör Dahili: 1256-2178